LELYSTAD NEXT LEVEL

UITVOERINGS-PROGRAMMA 2024-2027

5 april 2024

gemeente Lelystad

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1

Aanleiding

Hoofdstuk 2

Naar een aantrekkelijke, duurzame en financieel gezonde en zelfstandige stad

2.1 Heldere, meetbare doelstellingen en *milestones*
2.2 Focus op vergroten aantrekkelijkheid van Lelystad
2.3 Samenhang in projecten en programma's
2.4 Een effectieve samenwerking met onze partners

Hoofdstuk 3

Voorgestelde Programmalijnen

3.1 Voorstel Programmalijn 1: Centrum als kloppend hart van de stad
3.2 Voorstel Programmalijn 2: Gezonde natuur-inclusieve stad
3.3 Voorstel Programmalijn 3: Mobiliteit voor de toekomst
3.4 Voorstel Programmalijn 4: Toekomstbestendige economie
3.5 Voorstel Programmalijn 5: Leven lang wonen
3.6 Voorstel Programmalijn 6: Waterfront
3.7 Voorstel Programmalijn 7: Gelijke kansen voor jongeren
3.8 Voorstel Programmalijn 8: Zorginfrastructuur
3.9 Nieuwe Programmalijnen
3.10 Lopende projecten

Hoofdstuk 4

Organisatie

4.1 Organisatie van LNL binnen de gemeente Lelystad
4.2 Organisatie van de samenwerking met Rijk en provincie

Hoofdstuk 5

Monitoring en verantwoording

5.1 De Programmalijnen
5.2 Het samenhangende perspectief

Hoofdstuk 6

Planning

6.1 Planning inrichting organisatie gemeente Lelystad
6.2 Planning monitoring en verantwoording
6.3 Planning samenwerking met Rijk en provincie
6.4 Totaaloverzicht planning

Bijlages

Bijlage 1

Hoofdstuk1

AANLEIDING

Lelystad Next Level vloeit voort uit de evaluatie van de ICL-bijdrage in 2017, naar aanleiding waarvan de gemeente Lelystad, de rijksoverheid (hierna: het Rijk) en provincie Flevoland (hierna: de provincie) in 2018 de Samenwerkingsovereenkomst LNL ondertekenen. Daarin zeggen zij toe om samen te werken naar een aantrekkelijk, duurzaam, financieel gezond en zelfstandig Lelystad. In 2023 is er een bestuurlijke wens om te komen tot een andere aanpak die tot meer aantoonbare resultaten leidt en Rijk en provincie meer committeert.

ICL-bijdrage voor te hoge lasten van Lelystad door het Rijk

De gemeente Lelystad ontvangt sinds 1988 de ICL-bijdrage. Dit is een bijdrage van het Rijk aan de gemeente om tegemoet te komen aan de hoge kosten die de gemeente maakt door een overcapaciteit aan voorzieningen en bouwgrond, een door het Rijk ontwikkelde fysieke structuur met hoge onderhoudslasten en een eenzijdige bevolkingssamenstelling. Dit zou volgens de ICL-commissie vooral een gevolg zijn van de omvangrijke instroom van mensen met een uitkering[1]. De financiële lasten van de ICL-bijdrage worden via een verdeelsleutel over de Rijksdepartementen verdeeld.

In 2017 is de ICL-bijdrage geëvalueerd. De commissie adviseerde in dat kader het Rijk om Lelystad de mogelijkheid en tijd te geven meerjarenprogramma's en plannen op te stellen en te investeren in stimuleringsmaatregelen om te komen tot een verdere afbouw van de ICL-bijdrage. Naar aanleiding daarvan ondertekenen het Rijk, de provincie en de gemeente Lelystad op 4 juni 2018 de samenwerkingsovereenkomst Lelystad Next Level (hierna: LNL). Doel is dat Lelystad zich ontwikkelt tot een aantrekkelijke en duurzame stad, die financieel gezond en zelfstandig is.

1 De Interdepartementale Commissie Lelystad (ICL) concludeert in 1987 dat dit de oorzaak is voor de financiële problemen van de gemeente Lelystad.

Motie gemeenteraad Lelystad roept op tot nieuw uitvoeringsprogramma voor 2024-2027

Op 14 november 2023 neemt de gemeenteraad van Lelystad (hierna: raad) een motie aan, waarin zij het College oproept om uiterlijk op 31 maart 2024 een Uitvoeringsprogramma LNL 2024-2027 ter goedkeuring voor te leggen, met daarin tenminste: (1) een overzicht van projecten die meetbaar bijdragen aan de gestelde doelen, (2) de wijze waarop deze projecten daaraan bijdragen, (3) hoe die bijdragen gemeten en gemonitord gaan worden en (4) de manier waarop LNL binnen de gemeentelijke organisatie een plek krijgt[2]. Daarnaast wil de raad een overzicht van LNL-projecten die zijn afgerond of niet langer worden gecontinueerd als onderdeel van LNL. Daarvoor verwijzen we naar het document 'Vervolg LNL-projecten'.

Een andere aanpak

De motie van de raad vloeit voort uit de wens om beter inzicht te krijgen in wat LNL zichtbaar heeft opgeleverd, alsmede vanuit het gevoel dat Rijk en provincie op dit moment onvoldoende zijn gecommitteerd.

Het programma moet daarom steviger worden neergezet met meer samenhang en gericht op impactvolle en concrete projecten waar Rijk en provincie zich aan willen verbinden, omdat deze inspireren en realistisch zijn.

Naar concrete afspraken met Rijk en provincie over Programmalijnen

Dit herijkte programma wordt na instemming van de raad met Rijk en provincie Flevoland besproken. Op basis daarvan wordt toegewerkt naar concrete afspraken over de in hoofdstuk 3 opgenomen Programmalijnen waar gemeente Lelystad samen met partners in de stad aan gaan werken. Dit zijn projecten die noodzakelijk zijn voor het behalen van LNL-doelstellingen én waar Rijk en provincie voor de realisatie daarvan een bijdrage leveren.

In de eerste helft van 2024 implementeren we de veranderingen in organisatie en aansturing. Daarnaast werken we aan de bereidheid van Rijk en provincie om mee te bouwen aan een aantrekkelijke stad. Dit, zodanig dat in 2025 afspraken kunnen worden geconcretiseerd en besluitvorming kan plaatsvinden.

2 Zie motie

Hoofdstuk 2

NAAR EEN AANTREKKELIJKE, DUURZAME EN FINANCIEEL GEZONDE EN ZELFSTANDIGE STAD

Op allerlei plekken in Lelystad werken gemeente, Rijk en provincie samen aan projecten die essentieel zijn voor de LNL-doelstellingen en ook op andere plekken gebeurt er van alles. Maar om de LNL-doelstellingen ook echt te realiseren is meer nodig. LNL richt zich vooral op die 'Plus'. Dat doen we vanuit LNL door te inspireren en te verbinden, maar wel gericht op het realiseren van concrete en met elkaar samenhangende Programmalijnen. Dit doen we samen met Rijk en provincie, maar ook met de partners in onze eigen stad.

Hiervoor zijn 5 belangrijke voorwaarden geïdentificeerd als onderleggers voor de nieuwe aanpak:

1. Heldere, meetbare doelstellingen en milestones
2. Focus op het vergroten van de aantrekkelijkheid van Lelystad
3. Samenhang in projecten en programma's
4. Faciliteren en organiseren van een noodzakelijke 'Plus'
5. Een effectieve samenwerking met onze partners.

2.1 Heldere, meetbare doelstellingen en milestones

Terugkijkend op de afgelopen periode kan de conclusie getrokken worden dat Lelystad LNL te veel naar zich heeft toegetrokken. Daardoor is de kracht van Rijk en provincie onvoldoende benut. Om goed samen te werken en onze inspanningen te concentreren, is er duidelijkheid nodig over ons gemeenschappelijke doel.
Wij stellen daarom Rijk en provincie voor om het doel van LNL zoals vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst van 2018 aan te vullen met de ambitie om te groeien naar 120.000 inwoners zodat Lelystad zich ontwikkelt naar een aantrekkelijke en duurzame stad, die financieel gezond en zelfstandig is.

We willen aan Rijk en provincie voorstellen om die doelstelling verder te operationaliseren, door concreter invulling te geven aan de begrippen aantrekkelijk, duurzaam, financieel gezond en zelfstandig. Figuur 1 geeft ons voorstel daarvoor weer.

Figuur 1: operationalisering van de begrippen aantrekkelijk, duurzaam en financieel gezond en zelfstandig

2.2 Focus op vergroten aantrekkelijkheid van Lelystad

De sleutel voor het bereiken van de bovenstaande doelstellingen ligt in het verhogen van de aantrekkelijkheid van Lelystad als stad om in te wonen, in te werken en in te leven. Daarmee investeren we niet alleen direct in de kwaliteit van het leven van de bestaande Lelystedelingen, maar vergroten we ook onze aantrekkingskracht op nieuwe inwoners. Het herijkte programma van LNL moet daarvoor inspireren en tegelijk realistisch blijven om onze groeiambitie ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

De kwaliteit van leven heeft altijd centraal gestaan in de stedenbouwkundige ontwikkeling van onze stad en dat willen we naar de toekomst ook zo houden. We blijven luisteren naar onze inwoners en kijken hoe de veranderingen die we maken hun leven beïnvloeden. Uiteindelijk zijn het de Lelystedelingen die bepalen wat een aantrekkelijke stad is. Voorwaarde voor mensen om zich in Lelystad te vestigen en om hier te blijven wonen is dat zij een woning vinden die past bij hun voorkeuren. Daarom realiseren we voldoende woningen met een goede mix van bewoners en woonproducten. Zowel op nieuwe locaties als in de bestaande stad. Daarnaast investeren we in de aantrekkelijkheid van de stad, zodat mensen hier niet alleen kunnen, maar ook willen wonen. Denk hierbij aan het verkorten van de reistijd vanuit iedere woning in Lelystad naar banen, onderwijsplekken en voorzieningen, het verbeteren van de beleefbaarheid van natuur en water en het vergroten van de beschikbaarheid van passend werk.

2.3 Samenhang in projecten en programma's

De gemeente Lelystad heeft sinds de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst LNL hard, maar gefragmenteerd gewerkt aan de doelstellingen van LNL. We zetten daarom vanaf nu in op een samenhangende aanpak gericht op domeinen die elkaar versterken. Dat doen we rond de interdisciplinaire Programmalijnen, waarin de bestuurlijke partners elkaar helpen om hun (beleids-)doelstellingen te realiseren. De afgelopen maanden zijn daarin de nodige verkenningen gedaan en is daaraan op die manier gewerkt. De impact die we hiermee maken gaan we in beeld brengen met een monitoringsysteem (zie paragraaf 5.2).

2.4 Een effectieve samenwerking met onze partners

De gemeente kan de Programmalijnen niet alleen realiseren. We werken daarom intensief samen met onze LNL-samenwerkingspartners (Rijk en provincie) en ook met de partners in onze stad, zoals de Lelystadse bedrijven, zorgverzekeraars, onderwijsinstellingen en vastgoedeigenaren.

Samenwerken betekent ook dat we als gemeente niet alles alleen bepalen. We zullen onze partners ruimte moeten bieden in de selectie én inrichting van onze Programmalijnen. Ook voor hen moeten de Programmalijnen bijdragen aan hun doelstellingen, zodat we onze krachten kunnen bundelen voor de realisatie daarvan.

Dat betekent dat we niet alleen onze eigen prioriteiten en ambities scherp moeten hebben, maar ook die van onze partners. Daarom hebben we een uitgebreide analyse gemaakt van de prioriteiten en beleidsplannen bij Rijk en provincie, die ons heeft geholpen bij de keuze en inrichting van de Programmalijnen. Bij elke voorgestelde Programmalijn hebben we aangegeven op welke relevante rijks- en provinciale programma's deze aansluit.

3 Daarbij moet worden opgemerkt dat de kabinetsformatie op dit moment in volle gang is, waardoor de accenten die het kabinet in de komende regeerperiode wil leggen nog niet uitgekristalliseerd zijn.

Hoofdstuk 3

VOORGESTELDE PROGRAMMALIJNEN

LNL inspireert en is concreet. Daarom werken we via LNL aan de realisatie van Programmalijnen. LNL pakt ideeën en initiatieven op en werkt die uit naar concrete, op uitvoering gerichte afspraken met Rijk, provincie en onze partners in de stad.

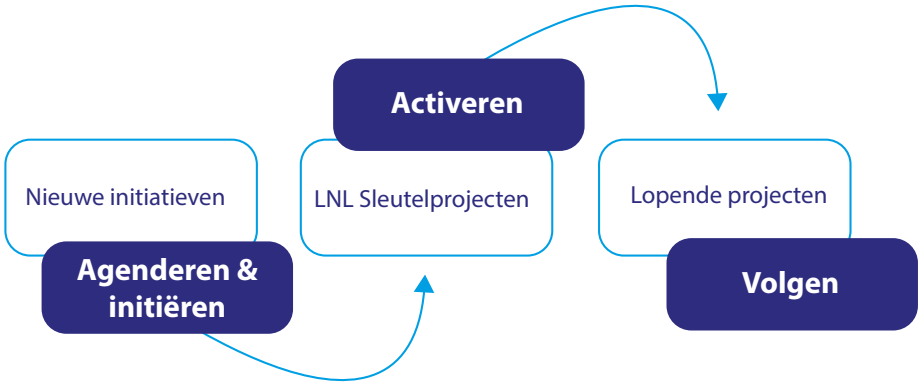
Dit hoofdstuk beschrijft de Programmalijnen waarover het College de komende tijd in LNL-verband afspraken wil maken met Rijk en provincie. Voor het selecteren van de Programmalijnen zijn twee criteria gehanteerd:

1. ***De programmalijn is noodzakelijk voor het behalen van LNL-doelstellingen.***
2. ***Het zijn programmalijnen waarvoor een bijdrage van Rijk en provincie noodzakelijk is.***

Er zijn acht Programmalijnen geïdentificeerd, waarover we met instemming van de raad graag in gesprek willen met Rijk, provincie en maatschappelijke partners. Deze gesprekken zijn gericht op het verkennen van samenwerkingsmogelijkheden en de verdere concretisering richting realisatie.

Het betreft:

1. **Centrum als kloppend hart van de stad**
2. **Gezonde, natuur-inclusieve stad**
3. **Mobiliteit voor de toekomst**
4. **Toekomstbestendige economie**
5. **Leven lang wonen**
6. **Waterfront**
7. **Gelijke kansen voor jongeren**
8. **Zorginfrastructuur**

Figuur 2: werkwijze LNL, van nieuwe initiatieven tot lopende projecten

3.1 Voorstel Programmalijn 1: Centrum als kloppend hart van de stad

Het centrum geeft de stad identiteit. Het is een plek waar mensen elkaar ontmoeten en is daarom belangrijk voor de aantrekkelijkheid van de stad. Het centrum van Lelystad vervult die rol momenteel onvoldoende. Ons Stadshart is minder levendig dan verwacht mag worden op basis van het aantal inwoners van Lelystad, hun koopkracht en hun leefstijl. Hier ligt een kans voor Lelystad.

We zien een goed functionerend Stadshart als voorwaarde voor een succesvolle groei naar 120.000 inwoners en dus als voorwaarde om onze LNL-doelstellingen te realiseren. De Rekenkamer van Lelystad heeft recent een heldere analyse laten maken van de uitdagingen en kansen voor ons Stadshart en doet op basis daarvan een aantal goede aanbevelingen.

Het Actieplan Stadshart ligt in lijn met deze aanbevelingen en vormt de basis voor deze Programmalijn. Het richt zich op het vergroenen en klimaatbestendig maken van ons Stadshart en op een scherpe profielkeuze in het aanbod van winkels, functies en doelgroepen en meer aandacht voor ontmoeting (bijvoorbeeld via het aanbieden van een aantrekkelijk cultureel voorzieningenniveau). Ook voorziet het Actieplan in het door verdichting toevoegen van een flink aantal woningen en werkplekken ter versteviging van het draagvlak .

De belangrijkste doelgroep voor deze woningen zijn huishoudens die houden van een bruisend centrum en belang hechten aan goede bereikbaarheid via het OV. Bijvoorbeeld huishoudens met een baan in de regio's Amsterdam, Utrecht of Zwolle of die een deel van hun sociale netwerk elders hebben.

Deze doelgroep draagt bij aan een bruisend stadshart door hun aanwezigheid en bieden direct (door er te zijn) en indirect (door het behouden van) draagvlak voor voorzieningen. Dit zal ook Lelystedelingen aantrekken die nu elders vermaak zoeken, waardoor het centrum van Lelystad weer levendiger wordt. Wij vragen daarom Rijk en provincie om aan de ontwikkeling van ons Stadshart bij te dragen en te stimuleren dat nieuwe en bestaande organisaties zich in het centrum van Lelystad vestigen.

Bijdragen aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad** door het realiseren van passende woningen en nieuwe voorzieningen.
- **Economische duurzame stad** door het verbeteren van het vestigingsklimaat in het centrum voor winkels, horeca en andere ondernemers
- **Financieel gezond en zelfstandig** door groei inwoners waardoor ICL-bijdrage naar 0 gaat.

Raakvlakken met Rijk en provincie

Deze programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om grootschalige en duurzame woningbouw te realiseren en de economische kracht van de regio te vergroten. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

IenW	MIRT-onderzoek Lelylijn dat moet leiden tot verdere besluitvorming over de aanleg van de Lelylijn.
BZK	De regionale versnellingstafels identificeren knelpunten in de uitvoering van de woondeals en pakken die aan.
BZK	Zesde tranche van de woningbouwimpuls en het vergroten van de capaciteit bij medeoverheden via de flexpoolregeling (BZK)
BZK	Programma een Thuis voor iedereen stimuleert voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen
BZK	Beleidsprogramma versnelling verduurzaming om de klimaatdoelstellingen in de gebouwde omgeving binnen bereik brengen.
BZK	Programma Mooi Nederland waarin wordt gewerkt aan het vergroten van ruimtelijke kwaliteit in Nederland.
BZK	Retailagenda 2024-2027 waarin het ministerie samen met partners werkt aan levendige binnensteden en vitale kernen. Onderdeel daarvan is de Impulsaanpak winkelgebieden om winkelgebieden aantrekkelijker te maken.
Provincie	Flevolands Woonagenda waarin wordt ingezet op een innovatief klimaat rond woningmarktopgaven, dat kansen biedt aan het Flevolandse woonlandschap en de aantrekkelijkheid daarvan (ook economisch) vergroot.
Provincie	Programma Flevoland bouwt voor Nederland om te faciliteren dat er snel nieuwe woningen gebouwd worden in de provincie.
Provincie	Programma Landschap van de Toekomst waarin wordt gewerkt aan het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in Flevoland.

3.2 Voorstel Programmalijn 2: Gezonde natuur-inclusieve stad

Naast de nabijheid van banen en voorzieningen, waarderen mensen ook de aanwezigheid van groen en water als ze ergens willen wonen. Natuur in de directe woonomgeving verhoogt vitaliteit, welzijn en gezondheid en draagt bij aan sociale cohesie. We zien natuur niet alleen als een middel om de aantrekkelijkheid van onze stad te vergroten, maar ook iets waar de mensheid zuinig op moet zijn en daarin hebben wij als overheid een bijzondere verantwoordelijkheid.

Marker Wadden en Oostvaardersplassen behoren als natuurgebied tot de internationale top. Dat is belangrijk voor de positionering van Lelystad als aantrekkelijke woonplaats (en van Nederland als voorloper in het realiseren van nieuwe natuur), maar zorgt ook voor economische activiteit. Bijvoorbeeld van recreërende natuurliefhebbers en van professionals die hier kennis opdoen. Vestiging van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur in Lelystad zal daaraan bijdragen.

Lelystad heeft veel groen en water, maar een aanzienlijk deel daarvan is onderbenut[4].

Daarom werken we aan een intelligent systeem waarin we ieder stukje natuur een primaire rol toedichten[5]. Zo werken we aan een integrale ecologische hoofdstructuur om en door de stad, die onze natuur met elkaar verbindt en robuuster maakt. Lelystad is een inspirerend voorbeeld van het verweven van natuur en stedelijk leven

Beter beleefbaar groen is voor Lelystad een voorwaarde om naar 120.000 inwoners te kunnen groeien, juist omdat groen een onderscheidende kwaliteit is van onze stad. We zetten daarom in op de natuurinclusieve ontwikkeling van onze stad door het formuleren van een Basiskwaliteit Natuur, verbeteren onze stadsparken en bossen en zetten in op de verdere ontwikkeling van Nationaal Park Nieuw Land[6].

We verwachten dat we een aanzienlijk deel van dit programma kunnen bekostigen uit bestaande overheidsregelingen en private opbrengsten. Ook willen we voorloper zijn in het vertalen van maatschappelijke waarde naar een financiële geldstroom ter bekostiging van groenprojecten. We zienzien private bekostiging van groen dan ook graag als een onderzoekslijn binnen het Kenniscentrum Nieuwe Natuur.

Bijdragen Gezonde, natuur-inclusieve stad aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad.** Groen en natuur maakt Lelystad aantrekkelijker als plek om te wonen en te werken. Dat is noodzakelijk voor de groei naar 120.000 inwoners, maar draagt ook bij aan een beter vestigingsklimaat voor Lelystadse bedrijven.
- **Duurzaam.** Het beter benutten en verbinden van de bestaande natuur draagt direct bij aan de ecologische duurzaamheidsdoelstelling van LNL. Voor Lelystad, maar via de kennis die hier wordt opgedaan ook op andere plekken in Nederland en op de wereld. Indirect ook aan sociale en economische duurzaamheid.
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Via verbetering van sociale samenhang en gezondheid draagt deze programmalijn bij aan verlaging van de uitgaven voor het sociaal domein.

Raakvlakken Gezonde, natuur-inclusieve stad met programma's Rijk en provincie

Deze programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om gezonde, groenblauwe steden te ontwikkelen. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de LNL-partners:

IenW	In de Uitvoeringsagenda Water en Bodem Sturend wordt geoefend met de nieuwe manier van werken door pilotprojecten, kennissessies, het beter delen en gebruiken van digitale data.
IenW	Met het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt gewerkt aan de ruimtelijke inrichting van Nederland om in 2050 zo goed als mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. Daarvoor komt een tweede tranche pilots voor de uitvoering van de maatregelen.
IenW	Het Programma Bodem en Ondergrond bevordert duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem, ondergrond en grondwater.
IenW	NL2120 richt zich op het versterken van het groene verdienvermogen van Nederland met stimuleren van natuurlijke oplossingen (nature-based solutions) voor vraagstukken op het gebied van landgebruik en bodem- en waterbeheer
IenW	MIRT-verkenning naar de Oostvaardersoevers is gestart met het in beeld brengen van mogelijke oplossingsrichtingen voor de uitwisseling van voedselrijk water uit de moerassen naar het Markermeer, voor het aanleggen van een luwtegebied in het Markermeer en voor verbindingen voor vis tussen het meer en de moerassen.
BZK	Beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving richt zich op het binnen bereik brengen van de klimaatdoelstellingen in de gebouwde omgeving.
BZK	Het project Werklandschappen van de toekomst werkt aan toekomstgerichte, groene en klimaatbestendige bedrijventerreinen
BZK	Programma Mooi Nederland zet in op het vergroten van ruimtelijke kwaliteit in Nederland.
VWS	ZonMW werkt op programmatische wijze aan projecten en onderzoek op het gebied van gezondheid, preventie en zorg.
Provincie	In de Strategische Agenda Flevoland is afgesproken transitiegebieden aan te wijzen waar gezocht wordt naar oplossingen om het ruimtegebruik aan te passen in lijn met water, bodem en biodiversiteit.

4 Onder onderbenutte natuur verstaan we natuur die geen duidelijke functie heeft, of wel op geen van de functies (ontmoeten, bewegen, biodiversiteit, etc.) goed scoort.
5 Waar de primaire rol van het ene stukje bevordering van biodiversiteit is, is die van het andere het faciliteren van bewegen, van ontmoeten of het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. Daar waar mogelijk combineren stukjes natuur rollen (dus ontmoeten én biodiversiteit bijvoorbeeld), maar waar combineren niet mogelijk is prevaleert de primaire functie.
6 [toelichting BKN]

Provincie	In de Strategische Agenda Flevoland is afgesproken dat de verkent waar en hoe zachte overgangsgebieden ingericht kunnen worden in Flevoland en hoe de groen-blauwe dooradering van de regio gerealiseerd kan worden
Provincie	Flevolands Woonagenda met ambitie om woonomgevingen aan te passen zodat deze maximaal bijdragen aan de energietransitie, circulaire gebiedsontwikkeling, klimaatadaptatie en natuur-inclusiviteit.
Provincie	Programma Landschap van de Toekomst waarin wordt gewerkt aan het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in Flevoland, met o.a. aandacht voor relatie tussen landschap en natuurinclusief bouwen met de woningbouwopgave van 100.000 woningen.
Provincie	Programma Flevoland Natuurinclusief dat wordt opgezet om Flevoland op termijn (stip op de horizon is 2030, met een doorkijk naar 2050) een natuurinclusieve samenleving te maken.
Provincie	Programma Markermeer-IJmeer waarin wordt gewerkt aan de verbetering van de natuur- en waterkwaliteit in samenhang met ruimtelijk-economische ontwikkeling zoals de verdere ontwikkeling Lelystad.

3.3 Voorstel Programmalijn 3: Mobiliteit voor de toekomst

De reistijd naar banen, opleidingsplaatsen en voorzieningen heeft de grootste impact op de waardering en aantrekkelijkheid van een woonplek[7]. Bereikbaarheid is daarom cruciaal voor het realiseren van de LNL-doelstellingen. We onderscheiden in deze Programmalijn **mobiliteit in de stad** en **verbindingen met de stad**.

Mobiliteit in de stad

De goede autobereikbaarheid is een door inwoners zeer gewaardeerde kwaliteit van Lelystad, maar een auto is niet voor iedereen een geschikt of betaalbaar vervoersmiddel. Bovendien nemen auto's ruimte in die we ook anders kunnen gebruiken en zijn wandelen en fietsen gezonder dan autorijden. We maken Lelystad aantrekkelijker door de mix van vervoersmodaliteiten in de stad zelf aangenaam te maken.

Wie op maandagochtend met het OV vanuit de Atolwijk naar zijn werk op de Amsterdamse Zuid-as wil is alles bij elkaar een uur onderweg: 26 minuten over de eerste 5 kilometer (11 km/h) en 34 minuten over de laatste 50 kilometer (88km/h). Als je die eerste 5 kilometer in 10 minuten kan afleggen (30km/h), bespaar je 16 minuten op je totale reistijd. Om dezelfde reistijdwinst met de trein te halen, zou deze gemiddeld 165 km/h moeten rijden. Dat is inclusief een stop op Almere Centrum. Investeren in de first and last mile heeft dan ook een hoger rendement dan investeren in een snellere trein.

Lelystad kent een traditioneel OV-systeem met een fijnmazig netwerk in de wijken en het OV is de afgelopen decennia beperkt ontwikkeld. Daardoor ontstaat sociale ongelijkheid, verhogen we de druk op de verbindende weginfrastructuur naar Zwolle, Almere, Harderwijk en Enkhuizen en belasten we het milieu. Om ervoor te zorgen dat mensen minder afhankelijk zijn van de auto, kunnen we dit systeem verrijken. Een nieuw mobiliteitsconcept kan gebouwd worden op 3 pijlers.

1. **Maximaal benutten van overstapmogelijkheden tussen modaliteiten**. Dat betekent dat het mogelijk moet zijn om op logische plekken eenvoudig van modaliteit te kunnen wisselen. Bijvoorbeeld voor langere binnenstedelijke verplaatsingen waarbij hubs of eindbestemmingen worden verrijkt met een flexibel (deel)systeem om minder goed bereikbare locaties alsnog te kunnen bereiken.
   Mensen die op doorreis zijn en Lelystad gebruiken als logisch overstappunt van auto of bus naar trein. Daardoor krijgen de Lelystadse stations meer draagkracht en waarde voor Lelystad zelf, voor omliggende kernen en voor het totale vervoersysteem.

2. **Een mobiliteitsconcept gebaseerd op de STOMP-principe[8]** dat wordt uitgerold over de hele stad. Daarmee benutten we de bestaande infrastructuur maximaal, beperken we het risico van een sociaal-economische tweedeling, beperken we de druk op de natuur, gebruiken we de ruimte efficiënter, benutten we het talent van onze inwoners beter en verminderen we eenzaamheid en zorgconsumptie.

[7] Naast reistijd zijn ook de moeite die je moet doen om te reizen en de kosten van het reizen van belang.
[8] (1) Stappen, (2) Trappen (ofwel fietsen), (3) OV, (4) Mobiliteit als service (deelvervoer) en (5) privé-auto. Aandachtsount hierbij is dat mobiliteit als service wel een alternatief wordt voor de auto, maar niet gaat concurreren met Stappen en Trappen.

3. **Eerst bewegen, dan bouwen.** Uit onderzoek blijkt dat een verhuizing een logisch moment is om ook je reisgedrag aan te passen. Dat betekent dat het loont om het vervoersconcept geregeld te hebben voordat bewoners de sleutel van hun nieuwe huis krijgen.

Moderne mobiliteitsconcepten benaderen de snelheid en het comfort van de eigen auto, maar tegen veel lagere kosten voor de gebruiker, de samenleving en de natuur. Daarnaast zijn ze onvergelijkbaar met de traditionele busdiensten. Ook op het vlak van mobiliteit kan en wil Lelystad een living lab zijn dat laat zien hoe aan mobiliteit op stadsniveau (innovatief en duurzaam) vormgegeven kan worden.

Verbindingen met de stad

De ligging van Lelystad tussen economische sterkte regio's Amsterdam, Utrecht en Zwolle is een enorme kans voor Lelystad. Die kunnen we beter benutten als we ook beter met deze regio's verbonden zijn. Daarnaast kunnen we de bestaande infrastructuur in en naar onze stad door een aantal investeringen optimaal te gebruiken. Projecten waar we graag met Rijk en provincie over in gesprek gaan zijn in ieder geval:

- Verbeteringen van de spoorverbinding van Lelystad: een betere spoorverbinding naar Utrecht, aansluiting op het nachtnet, hoogfrequente verbinding met Amsterdam, Utrecht, Zwolle (30-minuten bereikbaarheid), de Lelylijn en station Lelystad Zuid.
- De verbreding van de A6 richting Almere, Amsterdam en Hilversum (A27) en verbetering van de wegverbinding met Amersfoort en Zwolle.
- Aansluiting A6 op Markerwaarddijk N307 (N23 – Bochtafsnijding Baai van Eesteren), zodat doorgaand verkeer niet meer door de stad hoeft en de verbinding met en van de Kop van Noord-Holland verbetert.
- Mobiliteitshubs op belangrijke vervoersknooppunten.

Hemelsbreed is de afstand naar de A10 bij Amsterdam gelijk aan die naar knooppunt Hoevelaken bij Amersfoort. Zonder files is de reistijd naar Hoevelaken bijna 25% langer. Met de trein staan we in 34 minuten op Amsterdam Zuid, maar over een treinreis naar Amersfoort doen we meer dan 2x zo lang. Een betere aansluiting op het Daily Urban System van Utrecht en Amersfoort zou grote impact hebben op de woonaantrekkelijkheid van Lelystad. Maar ook richting Almere en Amsterdam zijn grote verbeteringen mogelijk.

Bijdragen Mobiliteit voor de toekomst aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad.** Door het verbeteren van de bereikbaarheid van banen, opleidingsplaatsen en voorzieningen.
- **Duurzame stad.** Door verbetering van het vestigingsklimaat, het aantrekken van mobiliteit gerelateerde economie (bijv. transferhubs), verbeteren van toegankelijkheid en betaalbaarheid van mobiliteit en schonere mobiliteit.
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Door betere benutting bestaande infrastructuur en het beperken van de noodzaak voor nieuwe infrastructuur.

Raakvlakken Mobiliteit voor de toekomst met Rijk en provincie

Deze programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om grootschalige en duurzame woningbouw te realiseren en de economische kracht van de regio te vergroten. Er liggen daardoor kansen op aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

IenW	Dutch Metropolitan Innovations project waarin wordt geïnvesteerd in het realiseren van een digitale infrastructuur voor het delen en gebruiken van data in het fysieke domein t.b.v. slimme en duurzame verstedelijking en mobiliteitstransitie.
IenW	Programma Vergroening reisgedrag waarin wordt ingezet op verschillende manieren om duurzaam reisvervoer en –gedrag te stimuleren
IenW	Programma Woningbouw en Mobiliteit waarin wordt bijgedragen aan bovenplanse infrastructuur voor woningbouw. In 2024 wordt de tweede termijn van de middelen uitgekeerd naar de gemeenten. Ook is in 2024 de specifieke uitkering voor de mobiliteitspakketten en het gebiedsbudget gereed en kunnen hiervoor aanvragen worden ingediend door de gemeenten.
IenW	Programma MIRT waarin wordt gewerkt aan bereikbaarheid van Lelystad met onder andere onderzoek Lelylijn, verbinding A6 Almere-Oostvaarders-Lelystad en Samen Bouwen aan Bereikbaarheid met Bereikbaarheidsonderzoek Lelystad Zuid.
IenW	Fietsambitie 2022-2025 waarin afspraken worden gemaakt met decentrale overheden over hoe IenW bijdraagt aan een landelijk dekkend netwerk van doorfietsroutes en projecten om het fietsen voor bijvoorbeeld kinderen en ouderen te stimuleren.
IenW	Digitale Infrastructuur Logistiek (DIL) met als doel de digitalisering van de logistieke sector te versnellen en faciliteren.
IenW	Programma Lelystad Airport om het vliegveld te laten fungeren als overlooplucht-haven voor Schiphol, zodat op Schiphol meer ruimte vrijkomt voor mainportgebonden verkeer
Provincie	In de Strategische Agenda Flevoland is afgesproken dat de provincie onderzoek doet naar de effecten van de woningbouwambities op het hoofdverkeersysteem van Flevoland.
Provincie	Programma Mobiliteit en Ruimte waarin de provincie investeert in veilig, duurzaam vervoer en bereikbaarheid van de provincie.

3.4 Voorstel Programmalijn 4: Toekomstbestendige economie

Lelystad groeit en dat vraagt ruimte voor werken, innovatie en onderwijs. Voor de ontwikkeling van onze stedelijke economie bouwen we voort op het succes van de afgelopen jaren. Om de doorontwikkeling van de economie van Lelystad een impuls te geven, hebben we Rijk en provincie nodig.

Beschikbaarheid van voldoende en goed geschoold personeel is cruciaal voor het vestigingsklimaat voor bedrijven en dus voor de economische kracht van Lelystad. Hier liggen kansen voor Lelystad. Er is een groot tekort aan zorg-, onderwijzend en technisch geschoold personeel. Door nauwere samenwerking tussen onderwijsinstellingen en werkgevers verwachten we meer mensen te kunnen interesseren voor sectoren waarin grote tekorten zijn. Daarnaast verwachten we daarmee het onderwijs voor deze sectoren concreet, inspirerend, aantrekkelijk en dus beter te maken.

Een baan zorgt voor inkomen, sociale contacten en zingeving en voorkomt daardoor financiële, sociale en psychologische problemen. Werknemers die beter in hun vel zitten presteren beter. Investeringen in een goede en gezonde werkomgeving dragen hieraan bij. Reden genoeg voor de Lelystadse werkgevers om met ons mee te investeren.

Bedrijven die innoveren zijn de bedrijven die toekomst hebben en kunnen groeien. Om de werkgelegenheid op langere termijn zeker te stellen, is het dus belangrijk dat onze bedrijven blijven innoveren. Innovaties vinden steeds vaker plaats in netwerken waarin bedrijven, overheden, start-ups, kennisinstituten en onderwijsinstellingen met elkaar samenwerken. De praktijk bewijst ook dat regio's waarin partijen intensief met elkaar samenwerken het economisch en maatschappelijk beter doen. Daar ligt een belangrijke sleutel voor ons economisch beleid: Het ruimte bieden aan innovaties en het bevorderen van samenwerkingen gericht op innovaties.

Projecten waar we graag met Rijk en provincie over in gesprek gaan zijn in ieder geval:

1. De realisatie van nieuwe en revitalisering van bestaande bedrijventerreinen die een voorbeeld zijn op het gebied van natuur, ecologische duurzaamheid, samenwerking, arbeidsomstandigheden en sociale verantwoordelijkheid.
2. Realisatie van de Innovatiehub Circulair Bouwen; een samenwerking tussen bedrijven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen gericht op het in de praktijk testen en ontwikkelen van circulaire bouwmethoden (Verbonden met ZuiderC, Stadshart en Waterfront).
3. Realisatie van de Innovatiehub Duurzame Mobiliteit; een samenwerking tussen bedrijven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen gericht op het in de praktijk testen en ontwikkelen van concepten rond duurzame luchtvaart, duurzame mobiliteit en technologisering van hoogwaardige logistiek (Zie ook Programmalijn 3: Mobiliteit van de toekomst).
4. Realisatie van de Zorgcampus Lelystad; een samenwerking tussen onderwijsinstellingen en werkgevers in de zorg, gericht op het beter benutten en aantrekken van meer talent voor de zorgsector (zie ook Programmalijn 8: Zorginfrastructuur).
5. Realisatie van het Edu-lab; een samenwerking tussen overheden, onderwijsinstellingen en werkgevers gericht op het maximaliseren van de kansen voor alle Lelystadse kinderen, het maximaliseren van talentontwikkeling en het minimaliseren van intergenerationele overdracht van sociaal-economische problematiek (zie ook Programmalijn 7: Gelijke kansen voor jongeren).

Bijdragen Toekomstbestendige economie aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad** door het vergroten van de diversiteit aan banen en het voorkomen van overlast door mensen die niet lekker in hun vel zitten of geen dagbesteding of toekomstperspectief hebben.
- **Duurzame stad.** Een beter vestigingsklimaat voor bedrijven (meer getalenteerd personeel) en sociaal-economisch weerbaarder inwoners.
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Minder (financiële) druk op de voorzieningen.

Raakvlakken Toekomstbestendige economie met inspanningen van Rijk en provincie

Deze Programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om de economische kracht van de regio te vergroten. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten om de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

IenW	Digitale Infrastructuur Logistiek (DIL) met als doel de digitalisering van de logistieke sector te versnellen en te faciliteren.
IenW	Groeiplan Watertechnologie waarin geld beschikbaar is gesteld om nieuwe technologieën voor de beschikbaarheid van (schoon) water te ontwikkelen en deze nationaal en internationaal te vermarkten.
IenW	Innovatiestrategie luchtvaart om te werken aan innovaties de Nederlandse luchtvaartsector om de impact van luchtvaart op klimaat en leefomgeving te minimaliseren.
IenW	Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) met maatregelen om de komende jaren zuiniger om te gaan met grondstoffen.
BZK	Elke Regio Telt! waarmee wordt gewerkt aan een betere spreiding van rijksdiensten en rijkswerkgelegenheid over het land.
BZK	Kennis- en innovatieprogramma bouwproductie Stikstof investeert in kennis en ontwikkeling van emissiearme bouwconcepten en bouwlogistiek, zodat dit emissiereductiemaatregelen worden die effectief kunnen worden opgeschaald.
BZK	Werklandschappen van de toekomst stimuleert ontwikkeling naar toekomstgerichte, groene en klimaatbestendige bedrijventerreinen met livinglabs.
OCW	Programma Klimaat en Energie versterkt de aanpak van klimaatverandering met onder andere onderzoek naar klimaat en opleiden van vakmensen.
OCW	Programma Ontwikkelkracht investeert in het lerend vermogen van het onderwijs door te bouwen aan een sterke kennisinfrastructuur voor het primair en voortgezet onderwijs.
OCW	LLO-Katalysator stimuleert samenwerking tussen onderwijsinstellingen met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven, om zo een stevige impuls te geven aan een leven lang ontwikkelen
SZW	SLIM-regeling stimuleert leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen.
EZK	Nationaal programma werklocaties waarin wordt gewerkt aan het waarborgen van voldoende ruimte voor economie en het beter benutten en verduurzamen van bestaande werklocaties.
EZK	Missiegedreven topsectoren en innovatiebeleid om innovatie te stimuleren op vijf centrale missies: Energietransitie, Circulaire Economie, Landbouw-Water-Voedsel, Gezondheid & Zorg, Veiligheid.
EZK	De Missiegedreven Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (MOOI) regeling ondersteunt integrale innovatieve oplossingen die wezenlijk bijdragen aan het realiseren van de doelen uit het Klimaatakkoord.
EZK	EFRO-programma Slimmer en Groener stimuleert innovatie in de transitie naar een koolstofarme economie.
EZK	Het Nationaal Onderwijslab AI (NOLAI) investeert in de ontwikkeling van intelligente onderwijsinnovaties die gericht zijn op de verbetering van de kwaliteit van het primair en voortgezet onderwijs
EZK	Groenvermogen van de Nederlandse economie investeert in een groen-waterstof-ecosysteem met o.a. kleine- en grootschalige demonstratie-projecten, een R&D-programma en een human capital programma
Provincie	Economisch Programma 2023–2028 waarin de provincie inzet op Verdienvermogen mkb en Menselijk en sociaal kapitaal. Twee andere programmalijnen volgen nog.
Provincie	Proeftuinen Houtbouw en biobased bouwen waarin wordt uitgewerkt hoe biobased materialen toe te passen in concrete bouwprojecten
Provincie	Project 'Van Land tot Pand' stimuleert agrarisch ondernemers d om (1) in korte ketens het telen van vezels tot stand te brengen, (2) de lokale productie van bouwmaterialen te stimuleren en (3) deze in de bouw van woningen in Flevoland deze toe te passen in de realisatie van biobased nieuwbouw.
Provincie	In de Strategische Agenda Flevoland is afgesproken te verkennen welke mogelijkheden er zijn om de kennisinfrastructuur van de regio te versterken met oog op de beoogde groei in bewoners en economische activiteiten.

3.5 Voorstel Programmalijn 5: Leven lang wonen

In al onze wijken neemt het aandeel 65+ huishoudens de komende jaren toe. Lelystad vergrijst en daar moeten we rekening mee houden bij het inrichten van de buitenruimte, het ontwerpen van woningen en bij het nadenken over hoe we de zorg organiseren. Actieve pensionado's zijn gezonder, gelukkiger, minder eenzaam en vormen bovendien steeds vaker de drijvende kracht achter vrijwilligersinitiatieven die onze gemeenschap verbindt. Extra uitdaging voor Lelystad is dat veel mensen op hetzelfde moment ouder worden, omdat zij zich op hetzelfde moment in Lelystad vestigden. Zij kwamen als gezinnen, dus bestaat onze woningvoorraad vooral uit gezinswoningen. Lelystad moet zich versneld aanpassen om ook een aantrekkelijk thuis te blijven voor de oudere huishoudens9. Daar hebben we Rijk en provincie bij nodig.

Vergrijzing biedt kansen, maar leidt ook tot een toenemende vraag naar ondersteuning en zorg (o.a. Wmo en Zorgverzekeringswet) en daarmee tot druk op voorzieningen en op de gemeentebegroting.

Deze Programmalijn richt zich op realisatie van passende woonconcepten voor senioren, waar nodig met efficiënt georganiseerde zorg en ondersteuning. Daar profiteren alle huishoudens in Lelystad van, omdat het niet alleen leidt tot meer woongenot en betere zorg voor ouderen, maar ook tot:

- Betere doorstroming in de bestaande wijken, zodat meer passende woningen beschikbaar komen voor jongere generaties die nu in de knel zitten op de woningmarkt.
- Meer variatie in het woningaanbod in bestaande wijken, zodat meer diverse wijken ontstaan met woningen die beter aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van onze inwoners.
- Het vergroten van de sociale veerkracht in bestaande wijken door het vasthouden van sociaal waardevolle huishoudens.
- Het betaalbaar houden van de zorg, bijvoorbeeld door een efficiëntere organisatie, het inzetten van digitalisering en het benutten van de gemeenschap voor mantelzorg.

Bijdragen Leven lang wonen aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad** door het bouwen en 'vrijspelen' van passende woningen.
- **Duurzame stad.** door het intact houden van sociale netwerken.
- **Financieel gezond en zelfstandig** door het aantrekken van nieuwe (en behouden van bestaande) inwoners en het beperken van zorgkosten.

Raakvlakken Leven lang wonen met programma's Rijk en provincie

Deze programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om een aanpak van sociale opgaven in steden te ontwikkelen. Er liggen daardoor kansen op aan te sluiten om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

BZK	Programma wonen en zorg voor ouderen is gericht op bijdragen aan passende woningen voor ouderen door het stimuleren van de bouw van ouderen woningen, realisatie van ontmoetingsruimtes voor ouderen en aandacht te besteden aan de leefomgeving van ouderen.
VWS	Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) stimuleert de transitie in wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen: zelfstandig als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan.
VWS	Programma één tegen eenzaamheid voorziet in middelen om maatschappelijke initiatieven een impuls te geven en gemeenten aan te moedigen om een lokale aanpak eenzaamheid te starten en langdurig voort te zetten.
Provincie	Flevolands Woonagenda met de ambitie dat mensen met een zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig en prettig kunnen wonen in hun vertrouwde omgeving.

[9] Uit recent woononderzoek blijkt een negatief migratiesaldo van 50+'ers en dat is geen goed nieuws. Vooral als het sociaal waardevolle huishoudens zijn die vertrekken.

3.6 Voorstel Programmalijn 6: Waterfront

De kwaliteit van de natuur is een onderscheidend kenmerk voor Lelystad. Onze ligging aan het Markermeer is in dat kader een grote kans. We willen een aantrekkelijke stedelijke kustzone realiseren, die de stad met het Markermeer en de natuurgebieden van het Nationaal Park Nieuw Land verbindt en nieuwe inwoners en bezoekers aantrekt.

De Verkenning Waterfront betreft de uitwerking van Kustvisie Lelystad 2030 voor het gebied Bataviakwartier tot en met Meerdijkhaven. Op basis hiervan is het project Waterfront Stedelijke Kust gestart met als hoofddoel het 'realiseren van een aantrekkelijke stedelijke kustzone die stad, water en natuur verbindt, Lelystad een positief imago bezorgt en (daarmee) nieuwe inwoners en bezoekers aantrekt, die bijdragen aan een evenwichtige stad die op eigen benen kan staan. Een stad aan het water in plaats van een stad achter de dijk.'

Essentieel onderdeel van het planvoornemen is dat circa 35 hectare Markermeer wordt omgezet in land. De landaanwinning is gewenst voor de creatie van meer ruimte voor recreatie in het noorden van het plangebied en het realiseren van woonclusters omgeven door groen en een strand in het zuidelijke deel van het plangebied. Het zuidelijke deel biedt ruimte aan 3.000 woningen in een sterk onderscheidend woonmilieu op het raakvlak van stad, water en natuur en kantelt het beeld van wonen in Lelystad. De hele kustzone zorgt voor een recreatief milieu met stadsstrand, natuur en levendige boulevard waar alle Lelystedelingen van kunnen genieten zodat het fijner wonen wordt in Lelystad.

Bijdragen Waterfront aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad.** Groen en natuur maakt Lelystad aantrekkelijker als plek om te wonen en te werken. Dat is noodzakelijk voor de groei naar 120.000 inwoners, maar draagt ook bij aan een beter vestigingsklimaat voor Lelystadse bedrijven.
- **Duurzame stad.** Het beter benutten en verbinden van de bestaande natuur draagt direct bij aan de ecologische duurzaamheidsdoelstelling van LNL. Voor Lelystad, maar via de kennis die hier wordt opgedaan ook op andere plekken in Nederland en op de wereld. Indirect ook aan sociale en economische duurzaamheid
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Dit project levert heeft een positieve impact op de waardeontwikkeling van de grond bestemd voor woningbouw.

Raakvlakken Waterfront met programma's Rijk en provincie

Deze Programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om grootschalige en duurzame woningbouw te realiseren. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

BZK	De regionale versnellingstafels identificeren knelpunten in de uitvoering van de woondeals en pakken die aan.
BZK	Zesde tranche van de woningbouwimpuls en het vergroten van de capaciteit bij medeoverheden via de flexpoolregeling (BZK)
BZK	Programma Mooi Nederland zet in op het vergroten van ruimtelijke kwaliteit in Nederland.
IenW	Uitvoeringsagenda Water en bodem sturend waarin samen met regio's wordt gekeken hoe de structureerde keuzes uit de kamerbrief WBS toe te passen, o.a. in concrete projecten.
Provincie	Flevolands Woonagenda waarin wordt ingezet op een innovatief klimaat rond woningmarktopgaven, dat kansen biedt aan het Flevolandse woonlandschap en de aantrekkelijkheid daarvan (ook economisch) vergroot.
Provincie	Programma Flevoland bouwt voor Nederland om te faciliteren dat er snel nieuwe woningen gebouwd worden in de provincie.
Provincie	Programma Markermeer-IJmeer waarin wordt gewerkt aan de verbetering van de natuur- en waterkwaliteit in samenhang met ruimtelijk-economische ontwikkeling zoals de verdere ontwikkeling Lelystad..

3.7 Voorstel Programmalijn 7: Gelijke kansen voor jongeren

Deze Programmalijn is erop gericht jongeren in staat te stellen hun talenten maximaal te benutten. De mate waarin dat lukt hangt sterk af van de thuissituatie. Een fijn thuis is voorwaardelijk om goed te kunnen presteren op school of op het werk. In Lelystad wonen echter veel kwetsbare gezinnen [10] . Dat heeft een negatieve invloed op de ontwikkeling van deze kinderen en resulteert vaker in lagere opleidingsniveaus en meer uitval op school. Jongeren én de samenleving zouden beter af zijn als het wel lukt om hun talent te ontplooien en benutten en hiervoor moet de samenleving zich extra inzetten.

De school is een belangrijke plek van waaruit activiteiten gecoördineerd worden en waar we problemen snel kunnen opmerken en aanpakken. Via de scholen bieden we kinderen die dat thuis onvoldoende krijgen de kans om meer te leren en langer te profiteren van de veiligheid die de schoolomgeving biedt. Daarmee proberen we intergenerationele overdracht van sociale problemen te voorkomen, want we weten dat sociale problemen overerfbaar zijn en maatschappelijk succes ook. De verlengde lesprogramma's ontzorgen bovendien de ouders omdat ze makkelijker een baan kunnen vinden en hun kinderen daarmee ook het goede voorbeeld kunnen geven.

Kinderen met een minder goed toekomstsperspectief veroorzaken vaker overlast en hebben een grotere kans om met criminaliteit in aanraking te komen. Al vanaf groep 7 besteden we daarom aandacht aan de keuze van de vervolgopleiding. Daarin zoeken we samenwerking met werkgevers in onder meer zorg, logistiek, techniek en onderwijs (zie ook Programmalijn 5: Toekomstbestendige economie). Die samenwerking beslaat ook de periode daarna, waarin jongeren die kiezen voor een opleiding in deze sectoren een baangarantie van de Lelystadse werkgevers krijgen.

Voornoemde problemen spelen niet alleen in Lelystad. Andere gemeenten worstelen met vergelijkbare uitdagingen. Om voldoende gepassioneerde professionals aan deze Programmalijn te binden, onze leerervaring te maximaliseren en om de kennis die wij opdoen toegankelijk te maken voor de rest van Nederland, realiseren we het Edu-lab: een samenwerking tussen overheden, onderwijsinstellingen en werkgevers gericht op het minimaliseren van intergenerationale overdracht van sociaal-economische problematiek en het maximaliseren van de kansen van kinderen uit kwetsbare gezinnen.

10 Denk aan armoede, taalachterstanden, een onveilig leefklimaat, psychische en fysieke problematiek, afstand tot de arbeidsmarkt, vechtscheidingen, alleenstaande (tiener)ouders en laaggeletterdheid bij de ouder(s). Een laag opleidingsniveau, laag inkomen en weinig perspectief hangen vaak samen met andere problemen, zoals schulden, criminaliteit, onveiligheid, psychische problematiek en verloedering. Gevolg is dat opgroeiende kinderen vanaf de start van hun ontwikkeling op achterstand raken. Dat zien we ook in Lelystad. Veel kinderen hebben op jonge leeftijd al te maken stress, vermoeidheid en zelfs honger en dat is geen goede basis voor je schoolcarrière.
11 Het aantal jongeren dat van school gaat zonder diploma, ligt in Lelystad hoger dan landelijk gemiddeld. Het aantal jongeren dat van school gaat zonder diploma, ligt in de kwetsbare buurten nog hoger dan in de andere delen van Lelystad. Voortijdige schoolverlaters zijn jongeren tussen de 12 en 23 jaar oud, die niet staan ingeschreven op een school, geen startkwalificatie hebben (een diploma op minimaal mbo-2, havo of vwo-niveau). Het gaat om 3,50% van het totaal aantal leerlingen en studenten in Lelystad. Landelijk en in Flevoland ligt het percentage nieuwe voortijdige schoolverlaters lager dan in Lelystad. In Flevoland ligt het percentage tussen de 1,88% en 2,91% en in Nederland tussen de 1,72% en 2,34%.

Bijdragen Gelijke kansen voor jongeren aan doelstellingen LNL

- **Aantrekkelijk stad** door het verbeteren van de aansluiting van talent op de arbeidsmarkt met meer passende werkgelegenheid tot gevolg.
- **Duurzame stad.** Sociaal en economisch weerbaardere inwoners door meer kansen voor jongeren op de arbeidsmarkt en in de maatschappij.
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Minder (financiële) druk op de voorzieningen.

Raakvlakken Gelijke kansen voor jongeren met programma's Rijk en provincie

Deze Programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om een aanpak van sociale opgaven in steden te ontwikkelen. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

OCW	Programma School en Omgeving waarmee scholen worden gestimuleerd om samen met hun omgeving leerlingen extra activiteiten aan te bieden om kansengelijkheid te vergroten
OCW	Programma Ontwikkelkracht waarmee het ministerie scholen helpt om de kwaliteit van het onderwijs duurzaam te verbeteren aan de hand van kennis uit onderzoek en praktijk.
OCW	De LLO-Katalysator stimuleert samenwerking tussen onderwijsinstellingen met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven, om zo een stevige impuls te geven aan een leven lang ontwikkelen.
SZW	Programma Aanpak geldzorgen, armoede en schulden waarmee het ministerie de bestaans- en inkomenszekerheid wilt verbeteren, o.a. door het versterken van vaardigheden en participatie van kinderen in armoede.

3.8 Voorstel Programmalijn 8: Zorginfrastructuur

De De druk op de zorg neemt de komende jaren toe, terwijl het daar nu al knelt in Lelystad. Deze Programmalijn is erop gericht de druk op zorg zoveel mogelijk te ontlasten door in te zetten op preventie. Dat kan alleen samen met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, de provincie en waar nodig met ondersteuning van het Rijk. De ambitie past in het tussen deze partijen gesloten Integraal Zorg Akkoord.

Onze focus ligt niet op individuele oplossingen, maar op het totale systeem. De schaal en het idee dat Lelystad vanuit het perspectief van de eerstelijnszorg een eigen, sluitende infrastructuur op kan zetten, maakt onze stad daarvoor zeer geschikt.

Deze Programmalijn is nauw verbonden met alle andere Programmalijnen. Van woningbouwprojecten tot gezonde, natuurinclusieve stad en van mobiliteit tot toekomstbestendige economie. Dat maakt het nog logischer voor onze partners om van Lelystad een living lab te maken.

Bijdragen Toekomstbestendige economie aan doelstellingen LNL

- **Duurzame stad.** Sociaal en economisch weerbaarder inwoners door betere gezondheid.
- **Financieel gezond en zelfstandig.** Minder (financiële) druk op de voorzieningen.

Raakvlakken Leven lang wonen met programma's Rijk en provincie

Deze Programmalijn past bij de brede ambitie van Rijk en provincie om een aanpak van sociale opgaven in steden te ontwikkelen. Er liggen daardoor kansen om aan te sluiten op de volgende inspanningen van de samenwerkingspartners:

VWS	ZonMW werkt op programmatische wijze aan projecten en onderzoek op het gebied van gezondheid, preventie en zorg
VWS	Via ZonMW wordt in het Programma Versterking organisatie eerstelijnszorg ondersteuning geboden aan het versterken van de organisatiegraad in de eerstelijnszorg.
VWS	Via ZonMW wordt in het Programma Beter Thuis 2 gewerkt aan het behoud van de toegankelijkheid en de organisatie van zorg voor kwetsbare patiëntgroepen.
VWS	Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en welzijn (TAZ) zet in op anders organiseren van werk in zorg en welzijn, met het doel om de toegankelijkheid van de zorg te borgen in de toekomst.
VWS	Programma Duurzaamheid en Gezondheid waarmee partijen worden geholpen om de transformatie te maken naar zorg met minimale impact op klimaat, milieu en leefomgeving in 2050.
VWS	Programma Alles is Gezondheid waarin maatschappelijke initiatieven worden gestimuleerd die bijdragen aan een gezonder Nederland en aansluiten bij de gestelde doelen in het Nationaal Programma Preventie.
Provincie	Programma Krachtige Samenleving waarin o.a. wordt gewerkt aan een toekomstbestendige gezondheidszorg en de Human Capital Agenda Zorg & Welzijn.

3.9 Nieuwe Programmalijnen

Hierboven hebben we de programmalijnen gepresenteerd waar het College in LNL-verband in ieder geval graag met Rijk en provincie in gesprek wil gaan. We zien de lijst van Programmalijnen niet als gesloten lijst. We kunnen ons voorstellen dat ook Rijk en provincie projecten onder of nieuwe Programmalijnen willen toevoegen.

Tegelijkertijd zien we LNL nadrukkelijk als een kweekvijver van nieuwe initiatieven. Het LNL-programmabureau gaat actief op zoek naar interventies die bijdragen aan de LNL-doelstellingen en werkt die samen met de LNL-partners op tot concrete nieuwe projecten onder bestaande programmalijnen of nieuwe Programmalijnen waarover de LNL-partners concrete, op realisatie gerichte afspraken maken. Als die afspraken zijn gemaakt ligt het voor de hand de verantwoordelijkheid voor de uitvoering over te dragen aan de lijnorganisatie of een daartoe opgerichte uitvoeringsorganisatie.

Een onderwerp dat daarbij wat ons betreft in ieder geval aan bod komt is de financiering en bekostiging van de Programmalijnen. Deze financieringssystematiek zullen wij met grote prioriteit oppakken. Daarbij staan twee vragen centraal:

1. Hoe kunnen we partijen die in financiële zin baat hebben bij de Programmalijnen ook een rol geven in de bekostiging daarvan, en:
2. Hoe kunnen de periode tussen uitgaven aan projecten en inkomsten uit die projecten in financiële zin overbruggen (financiering).

Ook in de ontwikkeling van bekostigings- en financieringsinstrumenten voor waardevolle projecten in de stad kan Lelystad een voorloper zijn. Het Fonds Verstedelijking Almere, dat onder meer een toekomstige waardeontwikkeling als gevolg van investeringen vandaag gebruikt om vandaag middelen vrij te spelen om die investeringen daadwerkelijk te kunnen doen, is daarvan een interessant voorbeeld. De lessen die daarin zijn geleerd betrekken we bij het onderzoek naar en de gesprekken over een dergelijk fonds.

3.10 Lopende projecten

ZuiderC en **Samen Lelystad Oost** voldoen ruimschoots aan de criteria van wat een Programmalijn voor LNL is. Deze projecten kennen echter al een goed functionerende overlegstructuur met Rijk en provincie en over deze projecten zijn al duidelijke afspraken gemaakt. Voor deze 'lopende projecten' hecht het College eraan de bestaande overlegstructuren intact te houden. ZuiderC en Samen Lelystad Oost zijn cruciaal voor het realiseren van de LNL-doelstellingen en worden waar mogelijk vanuit LNL ondersteund, maar zijn geen onderdeel van het Programma LNL.

ZuiderC

Op 18 januari jl. tekenden gemeente, rijk en provincie een bestuursovereenkomst voor de bouw van circa 15.000 woningen in het deelproject ZuiderC. Dit project is onderdeel van de forse woningbouwopgave in onze stad en van de zeventien geplande grootschalige NOVEX woningbouwlocaties in Nederland.

Met de ontwikkeling van ZuiderC levert Lelystad een bijdrage aan maatschappelijke opgaven, zoals de woningbouw, de klimaatopgave, de energietransitie en een onderscheidend woonmilieu: wonen in de natuur. ZuiderC is een voorbeeld van bouwen aan de samenleving van de toekomst. Bouwen voor verschillende doelgroepen die samen één samenleving gaan vormen

Samen Lelystad Oost

Samen Lelystad Oost is een integrale gebiedsaanpak en richt zich op de Zuiderzeewijk, Atolwijk, Boswijk en Waterwijk. Dit deel van de stad is door het ministerie van BZK aangewezen als één van de 16 kwetsbare gebieden in Nederland, waar een integrale gebiedsontwikkeling ingezet wordt.
Hier is in 2021 een start mee gemaakt door vooral organisaties in de wijken aan elkaar te verbinden en een gezamenlijk jaarplan te maken. Binnen Samen Lelystad Oost werken vele partijen aan verbetering op het gebied van inkomen, arbeidsparticipatie, opleidingsniveau, gezondheid en veiligheid.

Hoofdstuk 4

ORGANISATIE

We werken aan een aantrekkelijke en duurzame stad, die financieel gezond en zelfstandig is. Dat is een forse ambitie die eisen stelt aan bestuur, organisatie en aan de samenwerking met onze partners. LNL is een programma van gemeente, Rijk en provincie gezamenlijk. Iedere partner heeft zijn eigen verantwoordelijkheden, maar de partners houden rekening met elkaars doelen, ambities en belangen. De door partijen overeengekomen doelstellingen en het gezamenlijke perspectief op de ontwikkeling van Lelystad zijn daarbij leidend.

4.1 Organisatie van LNL binnen de gemeente Lelystad

Uitgangspunten

De onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie moeten goed op elkaar afgestemd zijn en hun lijntjes kort. Dat vraagt om goede communicatie, maar ook om een samenhangend perspectief. Alleen zo kan de gemeente Lelystad overtuigend initiërend en agenderend zijn naar Rijk, provincie, maatschappelijke partners en ondernemers. Of succesvol in de lobby. Centraal staat daarom het realiseren van de **samenhangende en overkoepelende doelstellingen** voor Lelystad.

LNL helpt en versnelt de uitvoering van projecten die bijdragen aan de LNL-doelstellingen. Daarom is **de sturing van het programma flexibel**. Bij projecten die stevig zijn georganiseerd en goed lopen volstaat lichte betrokkenheid vanuit LNL. Projecten in de initiatieffase of projecten die lastig van de grond komen vragen om meer aandacht.

Natuurlijk heeft iedere wethouder een eigen verantwoordelijkheid in het realiseren van doelen en resultaten, maar tussen de projecten en initiatieven bestaat grote samenhang. Daarom is het succes van LNL een gedeelde verantwoordelijkheid van het hele College. Daarenboven kan een **agenderende en initiërende** functie naar partners, almede een krachtige **lobby** alleen geloofwaardig tot stand komen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid en afstemming.

LNL staat **niet los van de 'lijn'-organisatie van de gemeente Lelystad**. LNL zorgt juist voor samenhang en verbinding tussen de onderdelen van de lijn-organisatie en ook voor verbinding met Rijk en provincie. We zetten daarom geen grote, aparte programma-organisatie op, maar een kleine wendbare organisatie die inspireert, initieert en verbindt. Dat betekent ook dat de experts in de lijn verantwoordelijk blijven voor het inhoudelijk vormgeven en uitvoeren van de Programmalijnen.

Vooruitblik op de inrichting van de organisatie

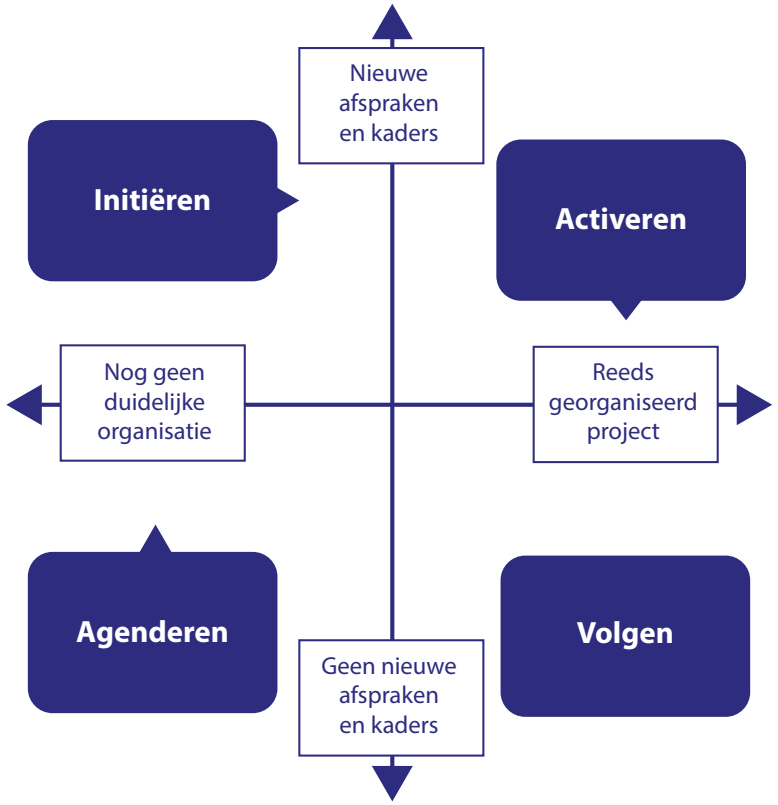
Het programmateam van LNL bestaat uit een programmamanager met ondersteuning en een groep van inhoudelijk experts die betrokken zijn bij de Programmalijnen. Dit team wordt aangestuurd door het gehele directieteam en het gehele College.

De verantwoordelijkheid voor realisatie van de Programmalijnen ligt in de lijnorganisatie. Daarbij biedt het programmateam van LNL voor elk Programmalijn de ondersteuning die nodig is voor succesvolle realisatie. Hoe die hulp er uit ziet, verschilt per project en per fase. Agenderend en initiërend in de vroege levensfasen, activerend en volgend in latere levensfasen (zie figuur 3).

In eerste instantie kan het College de Programmalijnen **agenderen** bij Rijk en provincie. Nadat is vastgesteld dat er een gedeelde ambitie is om hieraan te werken, kan de organisatie van LNL de samenwerking rondom de Programmalijn **initiëren** door de Programmalijn in afstemming met de directie onder te brengen in de 'lijn'-organisatie van de gemeente. Vervolgens houdt de organisatie van LNL zicht op de Programmalijn en zal waar nodig **activeren** door afspraken met Rijk en provincie te maken. Tot slot heeft LNL een rol in het **volgen** om waar nodig de samenwerking weer op te kunnen schalen. De Programmalijnen variëren immers in mate van uitwerking, organisatie, samenwerking en financiering. Welke rol er vanuit LNL wanneer nodig is, wordt besproken samen met de verantwoordelijken van de Programmalijn.

Voor nieuwe initiatieven geldt dat het programmateam, op verzoek van het College en raad, deze opspoort, in kaart brengt en opwerkt. Het gaat om ideeën die bij zouden kunnen dragen aan het behalen van LNL-doelstellingen, maar waarvan we dat nog niet zeker weten. Daarbij kan het gaan om initiatieven die belangrijk zijn voor het neerzetten van Lelystad als stad van de toekomst, of die interessant zijn voor Rijk en provincie en helpen in het realiseren van de "Plus". Nieuwe initiatieven worden eerst aan de raad voorgelegd, voordat zij als Programmalijn gedefinieerd worden.

Tot slot is het programmateam in opdracht van het College actief betrokken bij de monitoring en verantwoording van LNL richting de raad (zie ook hoofdstuk 5).

Figuur 3: Vier manieren waarop LNL faciliterend kan zijn voor Programmalijnen

Maatschappelijke partners, ondernemers en andere overheden
Ons netwerk van maatschappelijke partners, ondernemers bestaat uit diverse partijen die, ook zonder LNL, onderling en met de overheid samenwerken aan de toekomst van Lelystad. Het realiseren van het ambitieuze perspectief met relevante Programmalijnen en initiatieven vraagt om kennis, ervaring, organisatie- en realisatiekracht van maatschappelijke organisaties en ondernemers te benutten.

Voor het organiseren van de samenwerking met maatschappelijke partners willen we vooral gebruik maken van bestaande overleggen, structuren en programma's. Denk bijvoorbeeld aan de ZorgTafel. Per Programmalijn kijken we welke structuren relevant zijn en welke verbindingen er al gelegd zijn binnen de gemeentelijke organisatie. Daar maken we gebruik van om de partners vroegtijdig te betrekken in de uitvoering van de Programmalijn.

Voor de samenwerking met Rijk en provincie is de coördinerend wethouder de vaste deelnemer aan het bestuurlijk overleg met Rijk en provincie. De coördinerend wethouder wordt ondersteund door de programma-manager, die namens de gemeente ook deelneemt aan de voorbereidende ambtelijke overleggen. Dat betekent dat zij overzicht houden op de status van de Programmalijnen, waar mogelijk knelpunten ontstaan en hoe de samenwerking met rijk en provincie in de projecten verloopt. Samen bewaken zij coherentie en consistentie in de gesprekken met Rijk en provincie.

Een samenhangend perspectief voor Lelystad
Naast het gericht werken aan Programmalijnen, zien we de noodzaak om een samenhangend perspectief te creëren in de belangrijkste activiteiten die bijdragen aan het worden van een aantrekkelijke, duurzame en financieel gezonde en zelfstandige stad.

Samenhang is nodig tussen de verschillende activiteiten en de diverse tafels waar wordt gesproken met Rijk en provincie. Bovendien is het nodig om zicht te houden op de doelstellingen, de voortgang die daarop wordt geboekt en eventueel wat extra nodig is (de 'Plus'). Worden we met alle projecten samen een aantrekkelijke, duurzame en financieel gezonde en zelfstandige stad? Zo nee, wat moet er dan gebeuren? Deze samenhang overstijgt het programma LNL en de organisatie daarvan.

De samenhang wordt gerealiseerd door het gehele College en directie. Ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. Zij moeten hiervoor de door de ambtelijke organisatie in positie gebracht worden met bijvoorbeeld voortgangs- en risicoanalyses. Hoe dit wordt georganiseerd werken het College en de ambtelijke organisatie de komende tijd uit. In Q2 wordt dit organisatorisch en procedureel vastgelegd.

4.2 Organisatie van de samenwerking met Rijk en provincie

Uitgangspunten
Lelystad Next Level is in 2018 is gestart als een gezamenlijk programma van Rijk, provincie en de gemeente Lelystad. Na verloop van tijd werd het meer en meer een intern programma van de gemeente en nam de intensiteit van de afstemming met Rijk en provincie af. De samenwerking tussen gemeente, Rijk en provincie is echter hard nodig. Met de lopende projecten kan al veel bereikt worden voor Lelystad, maar voor een aantrekkelijke, duurzame en financieel zelfstandige stad is meer nodig. Er moet een "Plus" gecreëerd worden die verrijkend kan zijn voor lopende trajecten en projecten en tevens aanvullende Programmalijnen definieert. Een plus die we alleen bereiken samen met Rijk en provincie.

De **noodzaak voor de samenwerking** wordt door alle partners onderschreven. Gemeente, provincie en Rijk willen daarom met hernieuwde energie investeren in het komen tot concrete afspraken over de ontwikkeling van Lelystad. Het gesprek daarover is gestart en wordt de komende maanden voortgezet.

In het bepalen hoe dat proces er uitziet **neemt de gemeente Lelystad het initiatief**. Als startpunt voor het gesprek tussen de partners doen wij daarom een voorstel voor hoe we die intensivering van de samenwerking vorm kunnen geven.

Tegelijkertijd is **gedeeld eigenaarschap een voorwaarde voor succes** en dus moeten ook onze partners medeverantwoordelijkheid nemen. Voor het gezamenlijke perspectief voor Lelystad, voor de concretisering daarvan in Programmalijnen en voor de aanpak om tot resultaten te komen. Over het proces kunnen nu daarom nog geen garanties gegeven worden, bijvoorbeeld omdat we afhankelijk zijn van verloop en resultaat van de formatie.

Vooruitblik op de inrichting van de samenwerking

Om te komen tot een vernieuwde en intensieve samenwerking, moet een proces ingericht worden waarin gedeeld eigenaarschap centraal staat en voorkomt dat dit opnieuw verwatert. Dat proces richten we samen met Rijk en provincie in. Hiervoor vindt elke zes weken bestuurlijk overleg plaats tussen de gemeente Lelystad (coördinerend wethouder), provincie Flevoland (verantwoordelijke gedeputeerde) en Rijk (ambtelijke vertegenwoordiging vanuit het ministerie van BZK). Aanvullend kan met experts verdiepend invulling gegeven worden aan een verdere inkleuring van het perspectief en de daaraan verbonden doelen en te behalen resultaten. Uiteindelijk is het nodig dat er uitvoerings- en investeringsagenda's tot stand worden gebracht.

In de uitwerking van het samenwerkingsproces stellen we voor om de volgende principes te hanteren:

- Waar mogelijk aansluiten bij bestaande overleggremia. We verkennen bijvoorbeeld in hoeverre gebruik kan worden gemaakt van de organisatie- en overlegstructuur van de Strategische Agenda Flevoland.
- Wanneer relevant agenderen van projecten en afspraken uit LNL in andere overleggen, zoals het BO Leefomgeving en het BO MIRT.
- Eens per kwartaal in een ambtelijk overleg bespreken van voortgang, ontwikkelingen, scopewijzigingen, kansen en bedreigingen.
- Eens per jaar bestuurlijk overleg waarbij het Rijk op DG-niveau vertegenwoordigd is.
- Eens per jaar een ambtelijke sessie met een brede vertegenwoordiging van alle relevante Rijksdepartementen, de provincie en de gemeente. Deze bijeenkomst is gericht op het informeren over LNL en de Programmalijnen en kennismaking tussen betrokken organisaties.

Hoofdstuk 5

MONITORING EN VERANTWOORDING

Ten grondslag van dit document ligt de bestuurlijke wens voor herijking van LNL en een motie van de raad. Die motie is ontstaan vanuit een gevoelde verantwoordelijkheid bij de raad om Lelystad verder te ontwikkelen en de wens om beter zicht te krijgen op wat LNL Lelystad precies oplevert. Dat is belangrijk voor de verantwoording van de door de gemeente in LNL geïnvesteerde middelen. Maar een goed monitoringssysteem helpt de organisatie ook om focus te houden. Een goed systeem van monitoring en verantwoording past bij de analytische aanpak van LNL.

5.1 De Programmalijnen

De voorgestelde Programmalijnen vormen, na akkoord van de raad, samen de agenda waarmee de verkennende gesprekken met partners worden ingegaan. De voorgestelde Programmalijnen kunnen gezien worden als vertrekpunt en geven tevens aan hoe zij bijdragen aan de LNL-doelstellingen en het perspectief van Lelystad.

Het College is voornemens om de raad minimaal **eens per half jaar** te informeren over de voortgang van deze Programmalijnen. In tabel 1 is een eerste opzet opgenomen hoe de voortgangsrapportage ingericht kan worden. Dit zal in Q2 van 2024 verder uitgewerkt worden.

De voortgangsrapportage is belangrijk voor het afleggen van verantwoording over de aanwending van publieke middelen, maar de achterliggende structuur helpt ons ook om de focus te houden. De ambities zijn fors, voldoende focus is noodzakelijk om ze ook te realiseren.

Voortgangsrapportage
Samenvatting Korte samenvattende beschrijving van de huidige stand van zaken van de Programmalijn en een vooruitblik naar de komende periode. Welke overall beoordeling kan er aan de voortgang gekoppeld worden?
Doelrealisatie Beschrijving van de voortgang in het realiseren van de vooraf geformuleerde doelstellingen. In hoeverre ligt de Programmalijn op schema? Is er aanleiding tot bijsturing?
Inspanningen Beschrijving van de inspanningen die worden gedaan om de doelen te realiseren. Wordt gedaan wat vooraf was voorgenomen? Welke wijzigingen zijn opgetreden en waarom?
Budget en middelen Stand van zaken in het gebruik en verbruik van de middelen (€, fte)? Welke mee- en tegenvallers zijn er? Hoe verhoudt zich dat tot de Programmalijn
Relevante ontwikkelingen Duiding van relevante (externe) ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de voortgang van de Programmalijn.
Issues en risico's Beschrijving van risico's, onzekerheden of andere issues die van invloed kunnen zijn op de voortgang van de Programmalijn.
Vooruitblik Waarop is de komende periode de aandacht vooral gericht? Welke mijlpalen zijn er te verwachten? Wat is de uitdaging voor de komende tijd?

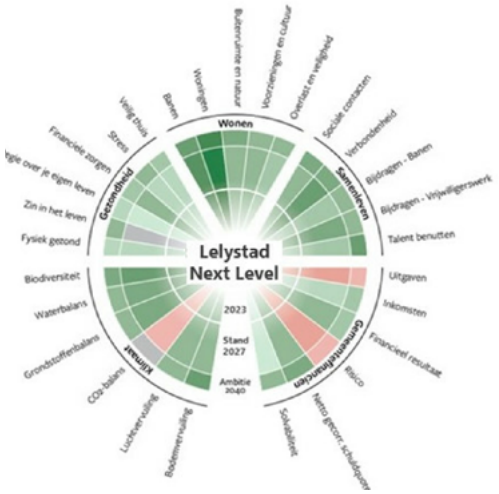
Tabel 1. Eerste opzet voortgangsrapportage Programmalijnen

5.2 Het samenhangende perspectief

Naast het gericht werken aan Programmalijnen, ziet het College de noodzaak om regie te voeren op de belangrijkste activiteiten die bijdragen aan het worden van een aantrekkelijke, duurzame en financieel gezonde en zelfstandige stad. We realiseren de Programmalijnen immers niet om de Programmalijnen. Uiteindelijk gaat het er om wat de huidige en toekomstige Lelystedelingen ervan merken. Dat betekent dat we deze impact ook moeten monitoren.

Het College stelt voor om een op maat gemaakt **monitoringssysteem** te ontwikkelen, dat ons helpt om de impact van alle initiatieven rondom Lelystad als aantrekkelijke, duurzame en financieel gezonde en zelfstandige stad te monitoren. Een systeem dat is gebaseerd op de Brede Welvaartsmonitor van het CBS en voortbouwt op wat we op dat vlak in huis al hebben ontwikkeld.

De monitor kijkt niet alleen naar indicatoren die belangrijk zijn voor de kwaliteit van het leven van Lelystedelingen, maar ook naar ecologische duurzaamheid en de financiële gezondheid van de gemeentebegroting. Daarmee bewaken we de balans tussen huidige en toekomstige generaties. In Q2 van 2024 werken we deze monitor verder uit. Een eerste voorzet voor de monitor is opgenomen in figuur 5.

Figuur 5: Eerste voorzet monitor samenhangend perspectief ter illustratie.

Hoofdstuk 6

PLANNING

In dit uitvoeringsprogramma schetsen we op welke manier de gemeente Lelystad toewerkt naar een aantrekkelijke, duurzame stad die financieel gezond en zelfstandig is. Het vraagt om een hernieuwde aanpak voor LNL op basis van Programmalijnen én regie op het samenhangende perspectief en de "Plus" die voor Lelystad noodzakelijk is. De organisatie gaat hier voortvarend mee aan de slag. Dat vraagt om een ambitieuze maar realistische planning van activiteiten. We staan ook stil bij wat de raad van ons kan verwachten.

6.1 Planning inrichting organisatie gemeente Lelystad

De organisatie van LNL is voor een groot deel al ingericht. Het is van belang verder uit te werken wat de rol van het programmateam is in de verschillende fases waar Programmalijnen zich in kunnen bevinden. Daarnaast zou het kunnen dat de organisatie van LNL de lopende initiatieven gaat volgen, bijvoorbeeld om de monitoring en verantwoording daarvan mee te kunnen nemen in de brede monitor over het samenhangende perspectief. Ook hier moeten afspraken over gemaakt worden.

Inrichting organisatie gemeente Lelystad (Q2 2024)	
Uitwerken rol van programmateam	**Afspraken over het volgen van lopende initiatieven**

6.2 Planning monitoring en verantwoording

In Q2 van 2024 wordt het instrument voor monitoring en verantwoording van Programmalijnen (zie 5.1) en monitoring van het samenhangende perspectief (zie 5.2), verder uitgewerkt. Vervolgens gaan we aan de slag met het opstellen van de eerste voortgangs- en monitoringsrapportage.

De raad ontvangt in Q3 de eerste voortgangs- en monitoringsrapportage. Vervolgens wordt deze tweejaarlijks met de raad gedeeld

Ontwerpen en publiceren monitoring en verantwoording (Q2 2024)	
Monitoring en verantwoording programmalijnen	**Monitoring samenhangende perspectief**

6.3 Planning samenwerking met Rijk en provincie

Op basis van onze eerste inventariserende gesprekken met Rijk en provincie stellen we voor om in Q2 van 2024 de samenwerking verder uit te werken. Daarvoor organiseren we een brede bijeenkomst met betrokken rijksdepartementen en de provincie, gebruiken we onze bilaterale contacten bij Rijk en provincie om te spreken over specifieke Programmalijnen en verkennen welke financieringsmogelijkheden er zijn. Voor financieringsmogelijkheden kan gedacht worden aan investeringsagenda's.

In 2024 gaan we de afspraken samen vormgeven. Dit zijn afspraken per Programmalijn én LNL-brede afspraken, bijvoorbeeld over financiering en governance. Het gesprek hierover voeren we op directie- en bestuurlijk niveau met Rijk en provincie.

In 2025 bereiden we de formele besluitvorming voor door de afspraken te concretiseren. Het College betrekt de raad gaandeweg dit proces om de raad op de hoogte te houden (controlerende rol) én de raad de mogelijkheid te geven inhoudelijk bij te sturen waar nodig (kaderstellende rol). Hiervoor wordt de raad op ten minste drie momenten betrokken:

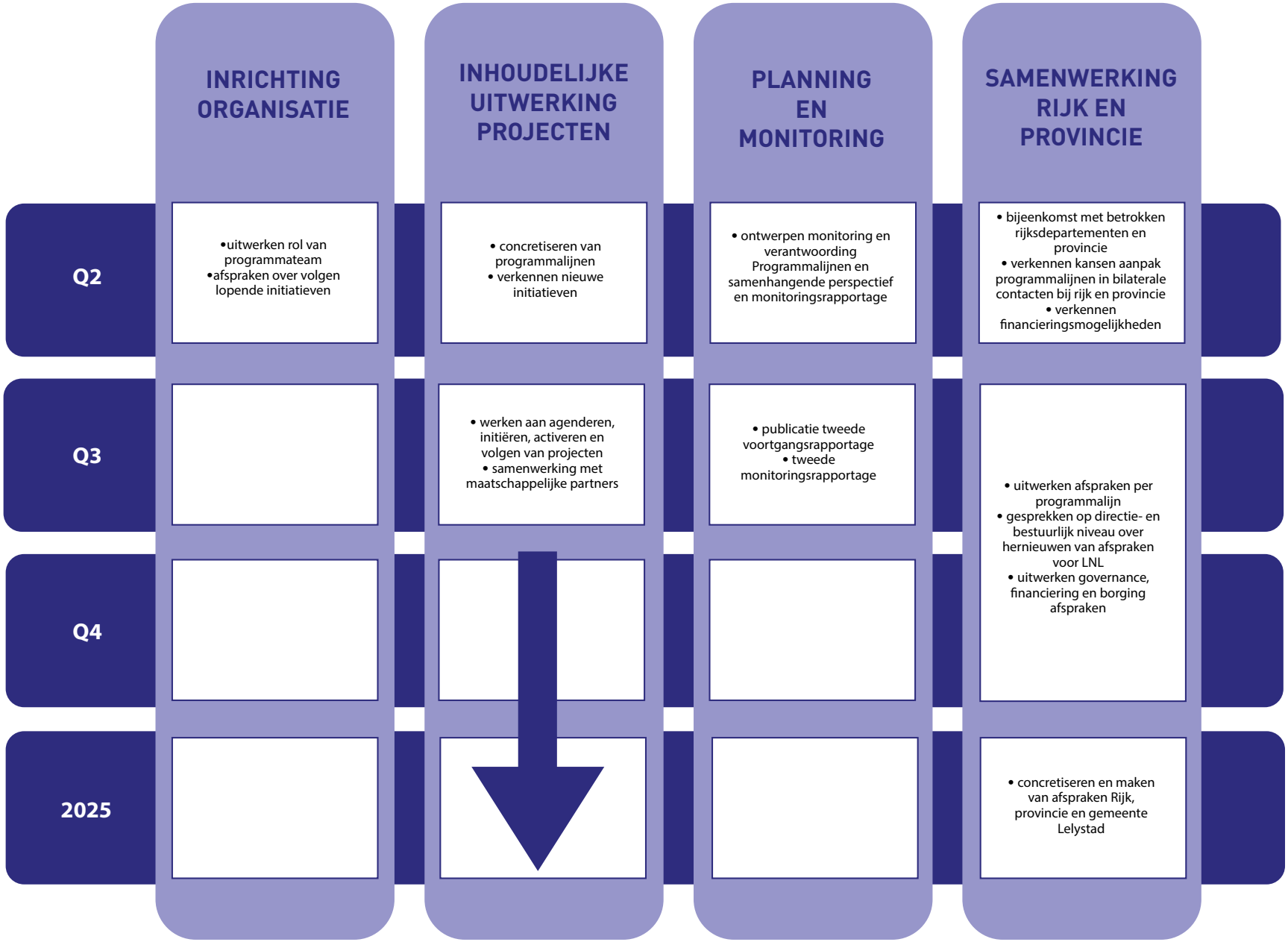
1. Na het vormgeven van de afspraken, om de raad te informeren over de resultaten van de gesprekken met Rijk en provincie. Dit zal een grove schets zijn van het afsprakenkader met een beschrijving van de onderwerpen waarop afspraken gemaakt worden. In deze bespreking halen we ook wensen en bedenkingen op voor de uitwerking in de volgende fase.
2. Na het concretiseren van de afspraken om de concept afspraken voor te leggen aan de raad. In deze fase wordt ook besproken of de afspraken op steun kunnen rekenen van de raad om de formele besluitvorming bij Rijk, provincie en gemeente voor te bereiden.
3. In de formele besluitvorming om de gemaakte afspraken te bekrachtigen.

Inventarisatie samenwerking (Q2 2024)		
Bijeenkomst met betrokken rijksdepartementen en provincie	**Verkennen kansen aanpak Programmalijnen in bilaterale contacten bij rijk en provincie**	**Verkennen financierings-mogelijkheden**

Vormgeven afspraken (Q3 en Q4 2024)		
Uitwerken afspraken per Programmalijn	**Gesprekken op directie- en bestuurlijk niveau over hernieuwen van afspraken voor LNL**	**Uitwerken governance, financiering en borging afspraken**

Concretiseren afspraken (2025)
Maken afspraken Rijk, provincie en gemeente Lelystad

6.4 Totaaloverzicht planning

BIJLAGE 1

Lelystad Next Level is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Lelystad en onze samenwerkingspartners. Als gemeente Lelystad willen we met zowel samenwerkingspartners als mogelijke publieke partners optrekken, om van Lelystad een aantrekkelijke en duurzame stad te maken, die financieel gezond en zelfstandig is. Wie deze partijen zijn is geïllustreerd in tabel 2. Om scherp te krijgen wat de focus van deze (mogelijke) samenwerkingspartners is, hebben we prioriteiten en beleidsplannen aan de hand van een eerste verkenning in kaart gebracht. We hebben vier clusters van opgaven geïdentificeerd waar deze partijen aan werken én die relevant zijn voor de Programmalijnen van Lelystad Next Level:

- Bouwen van grootschalige, duurzame woningbouw.
- Vergroten economische kracht van de regio.
- Versterken sociale cohesie in steden.
- Ontwikkelen van een gezonde, groenblauwe stad.

In deze bijlage lichten we bovenstaande opgaveclusters verder toe. Dat dient als achtergrondinformatie om het perspectief van samenwerkingspartners en mogelijke publieke partners te duiden. Het gaat om een eerste analyse op hoofdlijnen en is daarmee geen volledig overzicht van alle prioriteiten en beleidsplannen die raken aan Lelystad Next Level.

SAMENWERKINGSPARTNERS	
Rijksoverheid	Binnen de Rijksoverheid is het ministerie van BZK de samenwerkingspartner van Lelystad Next Level.
Provincie Flevoland	De provincie Flevoland is samenwerkingspartner van Lelystad Next Level. Twee belangrijke ontwikkelingen binnen de provincie Flevoland zijn de Strategische Agenda Flevoland en de nieuwe Omgevingsvisie van de provincie.
MOGELIJKE PUBLIEKE PARTNERS	
Rijksoverheid	Voor stedelijke ontwikkeling van Lelystad zijn naast het ministerie van BZK ook het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) van belang omdat zij zich bezig houden met ruimtelijke vraagstukken. Voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken zijn ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van belang.
Europese Unie (EU)	De EU zet in op de harmonieuze ontwikkeling van de EU door het versterken van economische, sociale en territoriale cohesie. Dat betekent dat de EU inzet op het verminderen van ongelijkheden in de ontwikkelingsniveaus van verschillende regio's. Daarnaast zijn er ook verschillende EU ambities rondom verduurzaming, digitalisering en democratisering. Lelystad kan in de samenwerking met andere partners gebruik maken van de middelen en mogelijkheden die de EU hiervoor beschikbaar stelt.
Deelregio's	Naast de regionale samenwerkingen binnen de gehele provincie (Samen maken we Flevoland), zijn er regionale samenwerkingen die een deel van de provincie bestrijken. In het geval van Lelystad hebben we in het bijzonder aandacht voor de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en deelregio MRA -oostflank (Lelystad, Almere en Provincie), maar ook aansluiten op de ambities van de gemeenten Dronten, Urk en Noordoostpolder (DUN-gemeenten), Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde (EHZP) of Regio Zwolle kan kansen voor Lelystad bieden

Tabel 2. Overzicht van partners in LNL

Cluster 1: het bouwen van grootschalige, duurzame woningbouw

Het vergroten van de woningvoorraad door de toevoeging van duurzame en toekomstbestendige woningen is een belangrijke ambitie van het Rijk en de provincie Flevoland. Het woningtekort is immers een grote opgave in ons land. Tegelijkertijd zijn er ook andere opgaven die een claim leggen op de beperkte ruimte die we hebben in Nederland. Dat betekent dat niet alles overal kan. Het Rijk voert regie op dit verdelingsvraagstuk met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), waarvan verwacht wordt dat aan aangescherpte versie in 2024 vastgesteld wordt. In de nieuwe NOVI wordt gezocht naar de balans tussen het werken aan opgaven en het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit.

Voor de woningbouwopgave voert het Ministerie van BZK de coördinatie. Het ambitieniveau en de uitwerking zijn beschreven in het Nationaal Programma Woningbouw. Eén van de uitwerkingen is om in te zetten op grootschalige woningbouw op enkele locaties, waaronder ZuiderC in Lelystad zelf. Op regionaal niveau is de ambitie van de provincie Flevoland beschreven in Routekaart programma 100.000+ woningen. Daarnaast werkt de provincie aan een nieuwe Omgevingsvisie, welke relevante kaders mee zal geven.

Ook wordt er gewerkt aan een duurzame, klimaatadaptieve en circulaire woningvoorraad. De ministeries van BZK, IenW en LNV beschrijven in de Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving landelijke definities voor groen en klimaatadaptief bouwen, om duidelijkheid te scheppen voor medeoverheden en bouwende en ontwikkelende partijen. Het stelt een ondergrens en stimuleert hogere ambities voor bebouwd gebied. EZK zet met Nationaal programma energiebesparing in op verminderen van het energiegebruik en verhogen van de energie efficiëntie in gebouwde omgeving. En het ministerie van IenW streeft via het Programma circulaire economie naar een volledig circulaire bouweconomie in 2050. Het ministerie van BZK zet met het Beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving in op het verduurzamen van woningen, scholen, winkels en kantoren.

In de Strategische Agenda Flevoland zetten Rijk en provincie bovendien gezamenlijk in op het toevoegen van woonwijken die energiepositief, waterpositief, klimaatadaptief, circulair en natuurinclusief zijn.

12 www.denationaleomgevingsvisie.nl/actueel/over+de+novi/aanscherping+novi/default.aspx laatst geraadpleegd 21 februari 2024

Cluster 2: vergroten economische kracht van de regio

Rijk en provincie hebben meerdere programma's ingericht waarmee ze inzetten op versterking van de regionaal-economische kracht in Flevoland. Een toekomstbestendige regionale economie is één van de ontwikkelpijlers van de *Strategische Agenda Flevoland*. Voor deze ontwikkelpijler zijn verschillende opgaven geformuleerd: het doorontwikkelen van economische clusters, het versterken van ruimtelijk-economische infrastructuur, en de transformatie van de voedselsector. Daarnaast ligt Lelystad centraal inde economische corridor zoals beschreven door de Provincie Flevoland in het Ruimtelijk Voorstel Flevoland 2050 .

Lelystad is daarnaast ook onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam (MRA), welke met de Agenda voor een toekomstbestendige en evenwichtige metropool 2020-2024 in zet op een Internationale topregio met hoge leefkwaliteit. Voor de MRA is een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA-economie één van de opdrachten. Daarin wordt de economische versterking van de deelregio's buiten de kernstad Amsterdam ook expliciet benoemd.

Naast de opdracht rondom de economische kracht van de MRA, is ook vaart maken met het metropolitaan mobiliteitssysteem één van de opdrachten. Mobiliteit is een randvoorwaarde om de bereikbaarheid van banen, onderwijs en voorzieningen te realiseren. Ook in de *Strategische Agenda Flevoland* worden ambities rondom mobiliteit geformuleerd. Rijk en provincie zien bereikbare steden en dorpen als een onderdeel van de ontwikkelpijler vitale steden en dorpen.

Ook andere ministeries onderstrepen het belang van de economische kracht van de regio. Zo wordt door het ministerie van EZK met het Programma *Ruimte voor de Economie* uitgewerkt hoe er in het ruimtelijk beleid voldoende ruimte voor economie en de klimaattransitie gewaarborgd wordt. Daarbij zijn er onder andere doelstellingen rondom ontwikkelruimte voor kennisindustrie en kennisclusters (zoals campusontwikkeling) en toekomstige bedrijventerreinen voor een creatief en slagvaardig MKB.
Binnen de regio coördineert het economische stimuleringsprogramma Kansen voor West de verdeling van subsidies uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), welke aangevuld wordt met rijkscofinanciering en financiering van publieke en private partijen. Het huidige programma is gericht op het bevorderen van de concurrentiekracht van West-Nederland en kent een economische focus met sociaal component.

Cluster 3: versterken sociale cohesie in steden

Om sociale cohesie in steden te versterken is het noodzakelijk om te zorgen voor voldoende fysieke en maatschappelijke voorzieningen die recht doen aan een dynamische samenleving. Anders bestaat het risico dat problemen zich opstapelen en leefbaarheid en veiligheid onder druk komen te staan. Het Rijk (OCW, SZW, JenV, VWS, BZK) investeert bijvoorbeeld met het Nationaal *Programma Leefbaarheid en Veiligheid* door middel van een gebiedsgerichte aanpak op plekken waar structurele verbetering nodig is, zoals bijvoorbeeld in Lelystad-Oost. Samen met de gemeente en andere lokale partijen worden de eerste stappen gezet voor de langjarige inzet rondom leefbaarheid en veiligheid, om bewoners weer perspectief te bieden.

Ook andere departementen zetten in op het versterken van sociale cohesie. Het ministerie van SZW helpt via de *Agenda Veerkrachtige en Weerbare Samenleving* gemeenten, professionals en maatschappelijke organisaties met het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van individuen en groepen in de samenleving. SZW coördineert daarnaast het Europees Sociaal Fonds, waarbij de huidige prioriteiten zijn om kwetsbare werkenden en werkzoekenden te ondersteunen en sociale innovatie te faciliteren.

Voor het realiseren van leefbare steden en regio's, met voldoende fysieke voorzieningen, werkt het ministerie van BZK aan het Programma Mooi Nederland. Specifiek door de vormgeving van naoorlogse wijken in transitie, om met een samenhangende aanpak oplossingen te vinden voor het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit van bestaand bebouwd gebied. Dat sluit aan op de ambities in de Strategische Agenda Flevoland, waarin Rijk en provincie inzetten op het verbeteren van de leefbaarheid van de bestaande gebouwde omgeving in Flevoland.

Daarnaast zien gemeenten die in de jaren '70 en '80 aangewezen zijn om de krapte aan ruimte in grote steden op te vangen (de zogenaamde groeikernen) dat zij vergelijkbare sociaalmaatschappelijke profielen hebben. Zij hebben zich daarom verenigd in het Leernetwerk *Toekomstbestendige New Towns*. Het doel daarvan is integrale kennisuitwisseling tussen voormalige groeikernen en meer inzicht krijgen in de onderliggende oorzaken en mechanismen die de huidige en toekomstige ontwikkeling van de groeikernen beïnvloeden.

13 https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2023/13-december/15:30/Ruimtelijk-voorstel-Flevoland/DOCUVITP-3201790-v1-Ruimtelijk-Voorstel-Flevoland-Concept-eindversie.PDF

Cluster 4: ontwikkelen van een gezonde, groenblauwe stad

Een gezonde, groenblauwe stad heeft verschillende voordelen. Het draagt positief bij aan de gezondheid van mensen, vergroot de leefbaarheid en verbetert het milieu. Daarnaast zorgt het voor een klimaatbestendige omgeving die voorbereid is op de toekomst. Daar is in Lelystad specifieke aandacht voor, als Hoofdstad van de Nieuwe Natuur.

Het ministerie van BZK zet in het eerdergenoemde *Programma Mooi Nederland* ook in op groene en gezonde netwerken in de stad. Dat wordt gezien als een noodzakelijk element in het leefbaar houden van steden in de toekomst. BZK ontwikkelt daarom inrichtingsprincipes en normeringen voor ruimte voor groen. Het ministerie van IenW zet met de Kamerbrief Water en Bodem sturend in op het verankeren van water en bodem in beleid om ook in de toekomst met een ander en onvoorspelbaar klimaat te kunnen blijven leven, wonen en werken. VWS en IenW zetten met het *Programma Gezonde Leefomgeving* in op het bevorderen van fysiek en sociale gezondheid in de stad. LNV zet met het Nationaal Programma Landelijk Gebied in op het investeren in groen in de stad en wil stappen maken naar een natuurinclusieve samenleving. Daarnaast zetten Rijk en provincie met de Strategische Agenda Flevoland in op de ontwikkeling van steden en dorpen hand in hand met de ontwikkeling van gezonde, waardevolle en natuurlijke landschappen, parken, groenstroken, buurtgroen en doorlopende groenblauwe netwerken in stad en land.